

SAŽETAK

Tko je bila Lijepa Ida? Portret

Tragom dnevnčkih zapisa Ide Csapó Kiss Nemeskéri

Iza svakoga velikog muškarca, kažu, stoji velika žena. S vlastitim stavom, mišljenjem, glasom i djelom. S ostavštinom i neizbrisivim tragovima na povijesnom tkivu jednoga grada. Duboko u tkivu grada Rijeke, grada Fiume, pronalazimo riječku dobrotvorku naširoko poznatu po ljepoti, draži i vedroj naravi: Idu Csapó Kiss Nemeskéri, suprugu ugarskoga guvernera i riječkog kapetana Pála Kissa Nemeskérija, koja na čelu savjeta od petnaest riječkih građana 1841. inicira otvaranje Milosrdnoga dječjeg prihvatilišta (Asilo di carita per infanzia).

No tko je Lijepa Ida osobno, intimno? Iz kakve obitelji potječe? Je li kozmopolitska, moderna žena i poliglotkinja koja ide ukorak s vremenom, ali ujedno aktivno oblikuje svoju sadašnjost, ili tek monderna, ohola supruga uglednika? Je li možda čak jednostavna, skromna djevojka kojoj je brak s perspektivnim političarom promijenio život? Koje je jezike govorila i zašto? Kako je doživjela Rijeku, svoju diplomatsku ulogu u riječkoj misiji i aktualne događaje, koje su je to misli morile i koja su joj bila uvjerenja, te što sve možemo saznati iz njezinih intimnih zapisa?

Odgovore na ta pitanja možda će nam dati njezin intimni dnevnik, jedan od najvažnijih i najdragocjenijih otisaka osobnosti. U ovom ćemo predavanju stoga pokušati na temelju fragmentarno sačuvanih dnevnčkih zapisa ocrtati portret Lijepe Ide izravno i osobno, kao svjedokinju turbulentnog razdoblja epidemija, poplava, velikih revolucija i tehničkog napretka i upitati se što se to, ako uopće jest, promijenilo od prve polovice 19. stoljeća do danas.